

Vrijwilligers Palliatieve
Terminale Zorg

Midden Gelderland

BELEIDSPLAN 2023-2026

'Er zijn' voor cliënt en mantelzorg

Inhoud

1. Inleiding	2
2. Missie, visie en kernwaarden	2
3. Ontwikkelingen in de omgeving	3
3.1 Versterken van de positie en de slagkracht van VPTZ in de regio door samenwerking met VPTZ Arnhem	4
3.2 Voldoende (nacht) vrijwilligers beschikbaar hebben	4
3.3 Samenwerking met beroepsmatige zorg en andere partners vanuit het Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem en de Liemers	4
3.4 Kwaliteit	4
4. Speerpunten VPTZ Midden Gelderland	5
4.1 Naams- en dienstbekendheid	5
4.2 Samenwerken	6
4.3 Professionalisering en deskundigheidsbevordering	6
5. Slotwoord	6
Bijlage 1: Evaluatie vorig beleidsplan	7
Bijlage 2: Hoofdlijnen resultaat vrijwilligerstevredenheid enquête 2022	8

Voorwoord

Een jaar later dan de bedoeling was vindt u hierbij het nieuwe meerjarenbeleidsplan (MJBP) van de Stichting Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg Midden Gelderland (VPTZ MG) voor de jaren 2023-2026. In de tijd tussen het vorige plan (2019-2022) en nu is er een beleidsgroep actief geweest om de doelen bij te stellen en die werkgroep heeft daarmee een belangrijke voorzet geleverd voor dit MJBP. Natuurlijk heeft Corona een rol gespeeld in de vertraging (al het werk stond geruime tijd stil), maar ook het in 2022 aantreden van drie nieuwe bestuursleden is reden om juist nu een nieuw beleidsplan op te stellen.

Het plan is tot stand gekomen in een samenwerking tussen bestuur, algemeen coördinator en vrijwilligers. Daarbij is gebruik gemaakt van het meerjarenbeleidsplan van VPTZ Nederland 2022-2025, van de resultaten van de hierboven genoemde beleidsgroep en van de evaluatie van het vorige beleidsplan. Deze evaluatie is als bijlage 1 bij dit MJBP opgenomen.

Ik ben blij dat er met alle betrokkenen veel aandacht is besteed aan de lopende en te verwachten ontwikkelingen in de terminale thuiszorg en wat dat kan betekenen voor VPTZ MG. Het MJBP zal jaarlijks worden geëvalueerd aan de hand van de voortgang van de acties die zullen worden opgenomen in de hierna op te stellen jaarplannen.

Ik wens u veel leesplezier,

Annette Augustijn,
Voorzitter VPTZ MG

1. Inleiding

Stichting VPTZ MG is een vrijwilligersorganisatie met 46 vrijwilligers (april 2023), van wie 7 vrijwilligerscoördinatoren, en een algemeen coördinator in dienst voor 0,3 fte. VPTZ MG is lid van VPTZ Nederland en werkt intensief samen met VPTZ Arnhem. Het werkgebied omvat Didam en de gemeenten Zevenaar, Rijnwaarden, Duiven, Westervoort, Rheden, Rozendaal en Doesburg. De stichting heeft een bestuur van 6 personen (op vrijwillige basis). De organisatie heeft een vrijwilligersbeleidsplan, een klachtenprocedure, een ongewenst gedrag protocol en hanteert voor voortdurende verbetering het kwaliteitskompas dat ontwikkeld is door VPTZ Nederland. Financiering van het werk komt vanuit het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

2. Missie, visie en kernwaarden

Wij onderschrijven de missie en de Visie van VPTZ Nederland en brengen die lokaal/regionaal ten uitvoer.

Missie (waar staan we voor):

VPTZ MG staat voor een waardige laatste levensfase op de plek van voorkeur met de inzet van vrijwilligers.

Visie (wat willen we bereiken):

Wij streven naar palliatieve terminale zorg in een optimaal samenspel van mantelzorg, vrijwillige en beroepsmatige zorg. De rol van de vrijwilliger is daarbij onderscheidend, gelijkwaardig, beschikbaar en bekend. VPTZ MG zet zich in met goed opgeleide, deskundige en compassievolle vrijwilligers voor palliatieve terminale zorg waarbij de wensen en behoeften van de cliënt en diens naasten centraal staan. Daarmee geven wij vorm aan 'Er zijn'.

De volgende **kernwaarden** geven richting aan onze houding en gedrag in het kader van onze dienstverlening en bepalen sterk onze omgangsvormen. Niet alleen de manier waarop we ons opstellen ten aanzien van cliënten en hun mantelzorgers/naasten maar ook ten opzichte van onze omgeving, waarin we vaak te maken hebben met zorgmedewerkers en eigen collega vrijwilligers.

- **Respect voor autonomie:** wij laten ieder in zijn/haar waarde en geven elkaar de ruimte om te zijn wie we zijn en hoe we willen zijn. We behandelen een ander net zoals we zelf ook behandeld willen worden, we houden rekening met de ander en met de grenzen die de ander aangeeft zonder over onze eigen grenzen heen te gaan.

- ‘Het goede doen’: kritisch nadenken over wat goed is om te doen; op welk moment luister je, ben je geduldig, geef je aandacht of onderneem je actie. Het zijn de kleine dingen die het doen!
- Samenwerken/samenspel: wij nemen verantwoordelijkheid voor ons handelen, als organisatie en elke medewerker/vrijwilliger voor zijn/haar eigen handelen. We overleggen en stemmen af, maken afspraken en komen deze na. We kennen onze plek/rol in de keten en brengen deze ook actief naar buiten. We zorgen voor veiligheid en vertrouwen zowel intern als extern. Dit geldt ook voor het bestuur en de algemeen coördinator in relatie tot de vrijwilligers. Bestuur en coördinator zijn er voor de vrijwilligers zoals zij er voor de cliënt zijn: een dienende houding.
- Wij zijn een lerende organisatie: als organisatie, maar ook als individu zijn wij continue uit op verbeteren. Daartoe is er collegiaal overleg binnen de afdelingen, zijn er scholingsdagen en hanteren we het kwaliteitskompas. Maar ook binnen ons externe netwerk nemen wij een lerende houding aan. We vragen actief om feedback om te kunnen verbeteren.

3. Ontwikkelingen in de omgeving

Zoals momenteel in heel Nederland kijken we ook in het werkgebied van VPTZ MG tegen een groeiende -wat genoemd wordt- zorgkloof aan. In de komende jaren zal het aantal ouderen dat aan het eind van hun leven komt toenemen. Ouderen zullen langer thuis zijn en waarschijnlijk daar ook langer zorg nodig hebben. Tegelijkertijd neemt de beschikbaarheid van mantelzorgers af door langer doorwerken dan wel zelf al op leeftijd zijn, op afstand wonen, etc. Daar komt dan nog bij dat er een blijvend tekort aan arbeidskrachten in de professionele zorg wordt voorzien. Dit zal samen een grote impact hebben op de gehele zorgketen rondom palliatief (terminale) patiënten.

Daarnaast zien we de ontwikkeling van toekomstgerichte zorgplanning, waarin mensen gestimuleerd worden eerder na te denken over hun wensen over hoe zij hun levenseinde willen beleven. De rol die VPTZ-vrijwilligers daarbij kunnen vervullen komt daardoor wellicht ook eerder in beeld.

Beide bovengenoemde ontwikkelingen kunnen leiden tot een sterker beroep op VPTZ-vrijwilligers.

In lijn met het landelijke meerjarenbeleidsplan VPTZ Nederland, het meerjarenplan van Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem en de Liemers (de koepelorganisatie van alle thuiszorg verlenende professionals en sinds kort ook drie vrijwilligersorganisaties in de keten: VPTZ MG, VPTZ Arnhem en Stichting Nabij) en de ontwikkelingen die wij vanuit de praktijk zelf ervaren kijken wij als VPTZ MG naar onze uitdagingen voor de komende jaren in onze regio. Vanuit die context benoemen wij de meest relevante elementen:

3.1 Versterken van de positie en de slagkracht van VPTZ in de regio door samenwerking met VPTZ Arnhem

Al enige jaren wordt er tussen de besturen van VPTZ Arnhem en VPTZ MG regelmatig overleg gevoerd: immers beide organisatie verrichten hetzelfde werk in naast elkaar liggende gebieden en gebleken is dat we elkaar daarbij kunnen ondersteunen. De algemeen coördinatoren van beide organisaties werken dan ook inmiddels goed samen en versterken daarmee de positie van VPTZ in de regio. De besturen hebben naar elkaar uitgesproken deze samenwerking toe te juichen en willen gezamenlijk kijken wat ons dit in de toekomst nog meer op kan leveren. Daarbij kan naast het uitvoeren van een gezamenlijk pr-beleid (zoals dat nu al plaatsvindt), gedacht worden aan gezamenlijke huisvesting, onderlinge vervanging bij overleggen, etc. Ook volgen we de ontwikkelingen met betrekking tot oprichting van een 'bijna thuis huis' in de regio en de optie om daar medewerking aan te verlenen.

3.2 Voldoende (nacht) vrijwilligers beschikbaar hebben

Gegeven de verwachte ontwikkelingen zoals hierboven geschetst is het van groot belang blijvend voldoende vrijwilligers ter beschikking te hebben, zowel voor overdag als 's nachts. Dat gaat niet vanzelf en daarom is het nodig dat de acties hiervoor, zoals naams- en dienstbekendheid vergroten, worden voortgezet en versterkt.

3.3 Samenwerking met beroepsmatige zorg en andere partners vanuit het Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem en de Liemers

Vanuit het Netwerk Palliatieve Zorg Arnhem en de Liemers is steeds meer aandacht voor VPTZ als vrijwilligersorganisatie. We nemen en krijgen ook een steeds meer actieve rol in het Netwerk. Het ziet er naar uit dat we gevraagd worden om kwartiermaker te zijn voor domein vrijwilligerszorg in de gehele palliatieve terminale zorgketen. Mogelijk geeft dit een kans om daadwerkelijk een volwaardige en effectieve positie te verwerven.

3.4 Kwaliteit

Het Kwaliteitskader palliatieve zorg Nederland van het Ministerie van WVS (de belangrijkste financier van de VPTZ-organisaties) is de basis voor aanbieders, beleidsmakers en financiers. De implementatie en uitvoering van dit kader moet waarmaken dat aan de eigen regie en persoonlijke wensen van cliënten in de palliatieve fase zoveel als mogelijk tegemoet wordt gekomen. VPTZ Nederland constateert dat met name met betrekking tot de terminale fase verbeterlagen nodig zijn. Met enkele daarvan heeft ook VPTZ MG te maken, namelijk: de coördinatie tussen zorgverleners kan beter en het gesprek over iemands wensen bij het levenseinde wordt vaak (te) laat gevoerd, hetgeen verbeterd kan worden door het toepassen van ACP (Advanced Care Planning). Als VPTZ MG streven wij naar voortdurende kwaliteitsverbetering bij ons eigen werk. Daartoe hanteren wij het kwaliteitskompas van VPTZ Nederland, zie hiervoor <https://kwaliteitskompas.vptz.nl>.

4. Speerpunten VPTZ Midden Gelderland

Om in het kader van bovenstaande ontwikkelingen prioriteiten te kunnen stellen is in 2021 een start gemaakt in de beleidsgroep met het benoemen van speerpunten.

Op basis daarvan zijn in 2022 drie speerpunten uitgewerkt als input voor dit beleidsplan. Ook de resultaten van de vrijwilligers enquête (zie bijlage 2) geven geen aanleiding tot aanpassing. Met onze missie, visie en kernwaarden en de externe analyse passen deze speerpunten nog steeds voor de komende jaren 2023-2026.

De drie speerpunten zijn:

- Naams- dienstbekendheid
- Samenwerken (intern en extern)
- Professionalisering en deskundigheidsbevordering

4.1 Naams- en dienstbekendheid

Naams- en dienstbekendheid is van groot belang voor zowel het verkrijgen van vraag naar onze inzetten als ook het werven van vrijwilligers en het kweken van begrip voor onze rol en taak vanuit de ons omringende zorgleveranciers (vrijwillig en professioneel) in de keten.

Duidelijk moet zijn: VPTZ, waar staat dat voor? Bij VPTZ MG en VPTZ Arnhem is hiervoor een PR-werkgroep actief.

We werken aan onze naams- en dienstbekendheid door op onze website duidelijk te maken wie we zijn en waar we voor staan, door herhaaldelijk advertenties in regionale bladen te plaatsen, een externe nieuwsbrief uit te geven, door aanwezig te zijn op bijeenkomsten van zorgverleners en deel te nemen aan het Palliatief Netwerk Arnhem en de Liemers.

Bovendien geven we folders uit die op verschillende plekken bij zorgverleners hun weg vinden.

Wat we nog meer kunnen doen is:

- Wachtkamerfilmpje (Rijnstate, Onze huisartsen, ev. elders)
- Structureel gesprek met verwijzers
- Inzichtelijk maken waar we zichtbaar zijn
- Website vermeldingen bij externen
- Gemeente-initiatieven in kaart brengen, waarbij we onszelf kenbaar kunnen maken

Voor het verder actief vergroten van onze naams- en dienstbekendheid moeten we nog beter weten/beter doen:

- Waar kenmerken wij ons in. Wat maakt ons sterk? Wat zetten wij in de etalage (hoor de vrijwilliger hierin). Denkend aan imago, identiteit, cultuur en uitstraling.
- Hoe denkt men over ons: ophalen van ervaringen mantelzorgers, familie cliënt, vrijwilligers en coördinatoren.
- Nog meer de verhalen van de vrijwilliger laten horen.

4.2 Samenwerken

Van steeds groter belang wordt dat we goed samenwerken in de keten, maar dat we ook intern goed blijven samenwerken.

Intern:

- Blijvend houden van vrijwilligersbijeenkomsten en huiskamerbijeenkomsten
- In company trainingen organiseren (laagdrempelig elkaar ontmoeten), lezingen organiseren
- Nieuwsbrief ook voor en met vrijwilligers

Extern:

- Oost-Gelderland verder verkennen (burenoverleg zoals met Nijmegen, Arnhem, Betuwe)
- Deelnemen in het Palliatief Netwerk Arnhem en de Liemers
- Samenwerking zoeken met andere vrijwilligersorganisaties in dit werkveld
- Inventariseren hoe we kunnen samenwerken met de thuiszorg palliatieve teams in de regio. Hoe kan VPTZ aanvullend zijn?

4.3 Professionalisering en deskundigheidsbevordering

VPTZ MG streeft ernaar om een professionele organisatie te zijn met deskundige vrijwilligers en een deskundig en ambitieus bestuur. Dat betekent opleiden en bijblijven, zowel voor de bestuursleden als voor de vrijwilligers. Hiervoor biedt de VPTZ Academie trainingen aan en daar maken we ook gebruik van.

De ontwikkelingen zoals beschreven in de inleiding over de “zorgkloof” zou ook voor de taken van de vrijwilligers op uitvoeringsniveau mogelijk consequenties kunnen krijgen. VPTZ Nederland kijkt hier oplettend naar. Bij VPTZ MG volgen we de ontwikkelingen scherp. Jaarlijks zullen we moeten kijken naar eventuele consequenties hiervan voor de organisatie.

Alleen een professionele organisatie is goed in staat om kwaliteit te leveren en daartoe heeft VPTZ Nederland het kwaliteitskompas ontwikkeld (zoals vermeld bij 3.4) waarin alle aspecten van een professionele organisatie aan de orde komen, zoals organisatie en bedrijfsvoering op orde, leren en ontwikkelen, feedback vragen, clientplan maken, etc. Steeds met de Plan-do-check-act cyclus. Jaarlijks zullen wij in onze jaarplannen aangeven aan welke aspecten van dit kompas wij prioriteit geven.

Onderdeel van een professionele organisatie is ook het evalueren en up to date houden van haar documenten, zoals het vrijwilligersbeleid, het huishoudelijk reglement, de klachtenprocedure en het protocol ongewenst gedrag. Ook dat dient een plek te krijgen in de komende jaarplannen.

5. Slotwoord

In de komende maanden zal het eerste jaarplan als uitwerking van dit MJBP opgesteld worden. Daarin zal worden opgenomen hoe we de plannen uit dit beleidsplan gaan realiseren. Stap voor stap en niet alles tegelijk. Onze eerste taak blijft ‘Er zijn’!

Bijlage 1: Evaluatie vorig beleidsplan

Het vorige beleidsplan: 2019-2022, bevatte een beschrijving van de missie van VPTZ MG, een beeld van hoe VPTZ werkt en 5 speerpunten. Daarnaast was er een SWOT-analyse in opgenomen en een beschrijving van de organisatie. De speerpunten waren geformuleerd voor 2019 en 2020. Het plan is vastgesteld door het bestuur op 22 mei 2019. Ook in die vergadering is besloten om het taskforceteam dat dit Beleidsplan had opgesteld tot een definitief team te benoemen om het Beleidsplan verder uit te werken.

De 5 speerpunten waren:

- Investeren in samenwerking coördinatoren en bestuur
- Investeren in het gevoel één te zijn in de breedste vorm
- Regelmatige inbreng tijdens huiskamerbijeenkomsten
- Toenadering zoeken met geestverwanten zoals VPTZ-organisaties in de regio
- Het VPTZ MG onderzoekt de navolgende zaken en sluit die onderzoeken af uiterlijk 31-12-2020
 - Willen we een eigen ‘Bijna thuis huis’ opzetten?
 - Willen we nauwer samenwerken met een (High Care) Hospice t.b.v. meer inzetten
 - Kan samenwerken met een verpleeghuis leiden tot meer inzetten

Het Beleidsteam heeft hierover nog 3 x vergaderd en toen brak Covid uit. In die eerste 3 vergaderingen heeft men geoordeeld dat m.b.t.:

- Het ‘Bijna Thuis huis’ dat dit op dat moment een te ingewikkelde vraag was en daarom werd doorgeschoven naar 2023. Daar is tot nu toe nog niets mee gedaan
- Samenwerking met een (high care) Hospice kreeg toen geen prioriteit, maar dit is wel degelijk en met succes opgepakt
- Samenwerking met een verpleeghuis: daar wilde men mee aan de slag en dat is ook daadwerkelijk tot stand gekomen.

Ten aanzien van de 1^e 3 speerpunten kan worden opgemerkt dat (zoals ook blijkt uit de tevredenheid enquête onder vrijwilligers in 2022) deze nog steeds aandacht nodige hebben

Ten aanzien van het punt samenwerking is veel bereikt. Niet alleen met VPTZ-organisaties (met name Arnhem), maar ook met andere organisaties zoals St. Nabij en het Palliatieve Netwerk.

In 2021 is het team weer bijeengewees en heeft toen aanbevelingen gedaan voor 2021 in een Definitief Rapport van 22-06-2021. Deze waren (behoorlijk uitgewerkt, maar dat is hieronder niet vermeld):

- Naamsbekendheid genereren
- Streven naar meer inzetten
- Samenwerking (ev. fusie) met VPTZ Arnhem

De eerste twee punten zijn zeker nog steeds van belang. De samenwerking met VPTZ-Arnhem loopt goed. Een fusie wordt vooralsnog niet overwogen

Het Beleidsteam heeft op dit moment geen taak, maar weet ook niet wat er met de aanbevelingen is gedaan/wat er mee gebeurt. Belangrijk is om hen bij de opstelling van het nieuwe beleidsplan te betrekken.

Bijlage 2: Hoofdpijnen resultaat vrijwilligerstevredenheid enquête 2022

In november 2022 is er onder de vrijwilligers een tevredenheid enquête uitgevoerd. Centraal stond de vraag; Hoe tevreden zijn de vrijwilligers bij VPTZ MG en hoe waarderen zij hun vrijwilligerswerk. Deze is door 23 vrijwilligers beantwoord, dat is iets meer dan de helft van het aantal vrijwilligers die zich inzet bij VPTZ MG. De algehele tevredenheid werd gescoord tussen de 7 en een 10, waarbij het merendeel een 8 of 9 scoorde. Daar zijn we trots op. De belangrijkste resultaten worden hieronder weergegeven.

➤ Wat gaat er goed:

- De vrijwilliger is tevreden over de mogelijkheden die worden geboden voor het volgen van scholing.
- De vrijwilliger voelt zich gewaardeerd voor haar/zijn inzet.
- Er wordt een goede sfeer binnen de organisatie ervaren.
- Vrijwilligers worden voldoende geïnformeerd om hun taak uit te oefenen.

➤ Aandachtspunten:

- Ongeveer de helft van de ondervraagden heeft aangegeven meer ingezet te willen worden.
- Specifieke kennis van vrijwilligers kunnen beter benut worden in de organisatie.

➤ Suggesties die zijn gegeven;

- Onderwerpen voor scholing over; dementie, specifieke ziektebeelden en levensvragen.

➤ Wat maakt het vrijwilligerswerk bij VPTZ MG aantrekkelijk?

- De flexibiliteit, er zit geen druk achter of je beschikbaar bent voor een inzet of niet.
- De vrijwilligersbijeenkomsten waarin het samenzijn prettig wordt ervaren en het delen van ervaringen en kennis.
- Het kunnen bieden van ondersteuning waarmee de ander wordt ontlast.
- Van elke inzet zelf ook leren.
- Bijzondere ontmoetingen, elke inzet is anders.
- Het mede mogelijk kunnen maken dat iemand thuis kan sterven.
- Wezenlijks iets kunnen betekenen voor een ander...

..... *'Er zijn' voor de medemens.*